

Nema li mladi organizam dovoljno vitamina D, oboljet će od rahitisa, t. j. od mekoće kostiju, proširenja zglobova, škripanja koljena, lako pokvarljivih zuba i općenito od neotpornosti. S obzirom na kemijske osobine vitamina D, treba napomenuti, da je otporan i prema toplini i prema oksidaciji. Po nekim istraživačima² ni pasterizacija ni sterilizacija ne umanjuju potencijalnu snagu vitamina D u mlijeku. To nam pokazuje, da se možemo osloniti i na mlijeko pripremljeno od mliječnog praha kao izvora vitamina D, ako nemamo svježeg mlijeka.

Ostalih vitamina ima u mlijeku znatno manje negoli gore spomenutih.

Prikazane tabele pokazuju nam vrste i relativnu sadržinu vitamina u mlijeku vidi tabelu I), sadržinu³ najvažnijih sastavina i vitamina u mlijeku i mliječnim proizvodima (tabela II), pa potrebu³ (prosječnu) najvažnijih sastavina hrane za različitu dobu ljudi (tabela III).

VIJESTI

OSNOVANI SU STRUČNI ODBORI PRI UDRUŽENJU MLJEKARSKIH PODUZEĆA NR HRVATSKE

Nakon donesene Uredbe o udruživanju privrednih organizacija potkraj god. 1953., kojom se dopušta djelovanje stručnih udruženja i u veljači o. g. održane godišnje skupštine Udruženja mljekarskih poduzeća NR Hrvatske rad ovog Udruženja je u znatnoj mjeri oživio.

Upravni odbor Udruženja, koji se dosad bavio pretežno pitanjima organizacije i prometa robom, otkupnim cijenama, rajonima i sl., nastojao je, da pored toga unaprijedi i proizvodnju i poboljša administrativno-ekonomsko poslovanje.

Da se rad na tom polju što bolje razvije, pa da se što bolje obuhvate određena stručna pitanja, trebalo je u radu organa Udruženja izvršiti određene organizacione nadopune.

Prema tim nadopunama angažirat će se stručnjaci iz naših mljekara, da djeluju po određenim problemima pojedine struke u okviru stručnih odbora kao pomoćnih organa Udruženja.

Zasad su razdijeljeni ti stručni zadaci na tri grupe, pa prema tome je i rad ovih stručnjaka obuhvaćen u tri odbora:

1. odbor za tehnološka pitanja; 2. odbor za ekonomsko-financijska pitanja i 3. odbor za kapitalnu izgradnju.

Na proširenom sastanku upravnog i nadzornog odbora Udruženja, održanom 27. ožujka o. g., osnovani su naprijed spomenuti odbori, koji su održali isti dan i svoje prve sastanke.

Tako je odbor za tehnološka pitanja, koji zasad sačinjavaju: ing. Butraković Marija, TMP Osijek; Dvoržak Ljudevit, »Zdenka«, Vel. Zdenci; ing. Glavina Branko, Gradska mljekara, Zagreb; Rudnički Antun, Gradska mljekara, Zagreb, pogon Bjelovar i ing. Sabadoš Dimitrije, Poljoprivredno-šumarski fakultet, Zagreb, — na svom prvom sastanku raspravljao o kvaliteti mlijeka kao sirovini, smatrajući to momentano najvažnijim kao i o načinu njegovog sabiranja.

Rezultate svoje diskusije sveli su odbornici na ove zaključke:

Sadašnjoj slaboj kvaliteti mlijeka, koje se doprema u mljekare, kriv je uvelike sadašnji način i prilike, pod kojima se mlijeko sabire. Da se kvaliteta popravi, treba da mljekare što prije prestanu sabirati mlijeko na cesti u otvorenim skupnim kantama i organizirati sabiranje mlijeka po »pункtovima«. U tu svrhu treba ovakve »pункtove« opremiti najvažnijom opremom.

² Somer H. H.: »Market milk and related products« 1938.

³ Hünziker O. F.: »Condensed milk and milk powder« 1949.

Kad se mlijeko prima od proizvođača, treba paziti na grube nečistoće u mlijeku. Za tu svrhu valja izraditi potrebne filtere, kako bi proizvođači na vlastite oči vidjeli nečistoću svog proizvoda.

Proizvođačima bi trebalo pomoći pri nabavi standardnih cjedila za cijedenje mlijeka, a letcima dati im upute i slikovito prikazati, kako se pravilno rukuje mlijekom od proizvodnje do predaje.

U perspektivi imati i plaćanje mlijeka po čistoći.

Odbor za ekonomsko-financijska pitanja nešto je brojniji, a sačinjavaju ga: Barić Gildo, Gradska mljekara, Virovitica; Belov Milan, Poljoprivredna zadruga, Hercegovac; dr. Bella I., »Zdenka«, Vel. Zdenci; Heitl Stjepan, TMP Osijek; Milanović Slavica TMP »Pionir«, Županja; Rundić Ivan, »Mljekarna«, Rijeka; Stepić Mirko, Poljoprivredna zadruga, St. Petrovo Selo; šef komercijalnog odjela GM Zagreb i šef računovodstva GM Zagreb.

U nizu pitanja, s kojima se mljekare susreću u svom komercijalno-financijskom poslovanju, ovaj je odbor na svojoj prvoj sjednici raspravljao o procjeni osnovnih sredstava, visini amortizacije i kamata na osnovna sredstva, zatim o sudjelovanju mljekara u natječaju za obrtna sredstva i o sudjelovanju komuna u dohotku mljekara u god. 1954.

Ta su pitanja svakako vrlo aktualna s obzirom na neke pogreške, koje su se dogodile u procjeni i zbog borbe za smanjenje režija i cijena mliječnih proizvoda, naročito u velikim novim mljekarama, gdje te stavke vrlo osjetno terete prodajne cijene njihovih proizvoda.

Budući da odbornici nisu raspolagali potrebnim podacima, prema kojima bi mogli analizirati postojeće stanje i donijeti shodne prijedloge, zaključeno je, da potrebne podatke prikupe od zainteresiranih članova. Slijedeći sastanak sazvan je za 15 dana.

Treći je odbor za kapitalnu izgradnju, a članovi su mu: Čukac Vjekoslav, TMP »Pionir«, Županja; Dogić Mijo, Gradska mljekara, Zagreb i Nad Josip, TMP Osijek.

Zadaća je ovog odbora, da surađuje pri izgradnji novih mljekara; da savjetuje i upućuje, kako će u određenim slučajevima na terenu postojeće mljekare preinačivati i time poboljšati svoj rad.

Odbornici raspravljali su i o načinu svog budućeg djelovanja, pa su zaključili:

Da tajništvo Udruženja obavijesti članove, kojima je potrebna stručna pomoć ovog odbora, neka svoje želje i potrebne podatke dostave odboru preko Udruženja. Nadalje, da prikupe podatke o strojevima i uređajima, koji se nalaze u mljekarama izvan upotrebe, bilo kao prekobrojni ili neispravni.

Odbornici su se obvezali, da će prikupiti postojeće kopije nacрта mljekara i dostaviti ih Udruženju na korištenje, odnosno za izradu odgovarajućih novih nacрта.

Zasad su osnovana ova tri spomenuta odbora. Prema pravilima Udruženja broj članova ovih odbora može se i povećati, a ako ustreba, mogu se osnovati još i daljnji odbori.

Pored članova stručnih odbora, koje smo naprijed imenovali, u radu ovih odbora sudjeluju instruktori i tajnik Udruženja. Rad odbora odvija se redovno na sjednicama, kojima mogu prisustvovati i druge zainteresirane osobe—članovi Udruženja.

Za pojedina pitanja i poslove mogu se angažirati i vanjski stručni suradnici.

Svoje zaključke upućuju spomenuti odbori organima Udruženja — upravnom i nadzornom odboru, da ih oživotvore. Ako pojedini odbor smatra potrebnim, može predložiti upravnom odboru, neka sazove i izvanrednu skupštinu, da ona njegov prijedlog razmotri i prihvati.

Kako je naprijed navedeno, u stručne odbore odabrano je 17 osoba, koje pripadaju među najbolje naše stručnjake u mljekarama, poduzećima ili zadrugama. Ovaj broj stručnjaka uz članove upravnog i nadzornog odbora, pa instruktore Udruženja čini radnu grupu od neko 30 ljudi.

Bude li ovakav brojčani i kvalitetni sastav zaista nastavio započeto intenzivno djelovanje, možemo očekivati i dobre rezultate po naše mljekarstvo.

Konačni uspjeh ne će izostati, budu li se članovi što češće obraćali Udruženju i angažirali ove stručnjake, da im pomognu rješavati pitanja, s kojima se susreću u svom svakidašnjem radu.

F.